

ABZ Nieuws

Jaargang 4 | Nummer 4 | Augustus 2016

Arkerwaard-BramcoZon

Bedrijfsreportage

Onderzoek naar beter voer op Schothorst Feed Research

Rundvee

Voeropname melkkoeien goed geschat

Varkens

Classificatie en opbrengst van vleesvarkens

Pluimvee

ABZ Diervoeding introduceert nieuw eiwit-nutriënt voor legpluimvee

Van de directie

Strategische locatie Eindhoven

ABZ Diervoeding beschikt in Eindhoven over een uitstekende locatie om mengvoeders te produceren voor Zuid-Nederland. De locatie ligt in Eindhoven op het bedrijventerrein De Hurk. Op dit industrieterrein zijn alle milieucategorieën bedrijven toegestaan. De gemeente Eindhoven staat positief tegenover onze industrie en vergunningstrajecten verlopen over het algemeen soepel. Het bedrijventerrein De Hurk heeft een directe aansluiting op de snelweg A2 en het Beatrixkanaal. Vanaf de A2 kunnen wij met onze vrachtwagens via de A2 / A50 / A58 / A67 naar alle windstreken onze voeders efficiënt beleveren. Onze fabriek is rechtstreeks gelegen aan het Beatrixkanaal. Via dit kanaal wordt een deel van de grondstoffen per schip aangevoerd. Na de fusie in 2013 is voor onze locatie in Eindhoven een masterplan ontwikkeld.

Walsenlijn

Eén van de eerste grote stappen in het masterplan was de realisatie van een volledig nieuwe walsenlijn in 2015. Voor de inrichting van de walsenlijn is goed gekeken naar de ervaringen met walsen van grondstoffen in de andere fabrieken binnen ABZ Diervoeding. We kunnen nu alle meelvoeders voorzien van vooraf gewalste granen. De ervaringen in de markt hiermee zijn zeer positief en het verschil in structuur wat wij hierdoor kunnen bieden wordt in de markt opgemerkt! Onder andere de omschakeling in de markt naar onbehandelde hennen kunnen wij hierdoor zeer goed bedienen. Wij hebben als coöperatie deze ontwikkeling vroegtijdig gesignaleerd en daardoor al in een vroeg stadium ervaring mee kunnen opdoen en onze fabrieken op kunnen aanpassen.

Vloeistoffenpark

Op dit moment wordt in Eindhoven hard gewerkt aan de realisatie van een vloeistoffenpark. De volgende grote stap in het masterplan. Een zeer groot project, waarbij alle bestaande vloeistoffentanks en een groot aantal nieuwe tanks samen geplaatst worden op een nieuwe plek op het terrein. Dit nieuwe vloeistoffenpark voldoet aan de strengste eisen en is gebouwd voor de toekomst.

Naast de uitbreiding aan vloeistoffen die deze fase met zich meebrengt, is er ruim voldoende rekening gehouden met toekomstige uitbreidingen in vloeistoffen.

Door het verplaatsen van de tanks die direct naast de fabriek staan opgesteld, ontstaat hier weer ruimte voor toekomstige uitbreiding. Wij zijn ondertussen een studie gestart om op deze plek in de toekomst een uitbreiding te realiseren voor het opslaan en doseren van kleine componenten, premixen, mineralen en overige grondstoffen die rechtstreeks in de hoofdmenger gedoseerd kunnen worden. Deze stap in het masterplan zorgt ervoor dat wij nog beter om kunnen gaan met de vraag naar vloeistoffen en specifieke kleine componenten in onze voeders. Wij bedienen de markt van maatvoer graag. Onze fabrieken zijn hier goed op ingericht, waardoor maatvoer geen probleem, maar juist een kans is.

Is het masterplan daarmee af? Nee, regeren is vooruitzien. Ook het bovengenoemde project is een stap voorafgaand aan weer een volgende fase. Wij hebben voor elke locatie een dergelijke visie op de ontwikkeling van de fabriek om investeringen logisch in de tijd te doen om ervoor te zorgen dat er geen desinvesteringen nodig zijn om een volgende fase te realiseren.

Opening vloeistoffenpark

Vanwege de omvang van het project van het nieuwe vloeistoffenpark, lijkt het ons goed om een open dag te organiseren om onze relaties de mogelijkheid te geven om onze locatie in Eindhoven te bezoeken. De investeringen van de afgelopen jaren, hebben ervoor gezorgd dat deze fabriek tot de modernste van Europa behoort en klaar is voor de toekomst.

Deze **open dag** staat gepland voor **vrijdag 7 oktober a.s.** Binnenkort ontvangt u hiervoor een uitnodiging. U bent van harte uitgenodigd.

*Marcel Roordink,
Algemeen directeur*

Inhoud

Algemeen

Bestel online en maak kans op een iPhone	3
ABZ mediacampagne	3
Geslaagde open dagen	18
Voortgang instellen ledenraad	19
Vooraankondiging jongerenbijeenkomst	19
Even voorstellen	19

Grondstoffen

Grondstoffenmarkt	4
Nieuwe oogst granen	5

Rundvee

Onder de indruk op relatiedagen	
Actief Melken	6
Voeropname melkkoeien goed geschat	7
ABZ op veekeuring Noord-Friesland	8
Record voederwaarde 1 ^e snede	8

Geiten

Geiten Rendement in Beeld	9
---------------------------	---

Bedrijfsreportage

Onderzoek naar beter voer op Schothorst Feed Research	10
---	----

Varkens

Stageverslag; biggenkwaliteit	12
Classificatie en opbrengst van vleesvarkens	13

Pluimvee

ABZ Diervoeding introduceert nieuw eiwit-nutriënt voor legpluimvee	15
Nieuwe service: voederwaarde controle eigen grondstoffen	16
Resultaten 2016 proefstal 'Goed Nest Kip'	16
Een goed broedei begint bij een schoon broedei	17

Bestel online en maak kans op een iPhone

Bestellen via internet

Na een aantal jaren ervaring opgedaan te hebben met bestellen via internet met een computer of laptop, kan dit nu ook met een smartphone of tablet. Om deze mogelijkheid aan onze klanten te bieden, is met onze automatiseerder de zogenaamde "ABZ Bestelapp" ontwikkeld. Inmiddels hebben klanten een aantal maanden gebruik kunnen maken van deze bestelapp en de reacties zijn zeer positief.

Als u uw bestelling online plaatst, komt uw bestelling automatisch binnen in ons ERP-systeem. Dit heeft twee belangrijke voordelen:

- Bestellingen kunnen efficiënter worden verwerkt, dit levert tijd en dus geld op.
- Het risico van het foutief verwerken van een bestelling wordt hierdoor geminimaliseerd.

Nadat de bestelling binnen is gekomen in ons ERP-systeem controleert onze Front Office de bestelling uiteraard nog wel voordat deze wordt doorgestuurd naar één van onze fabrieken of magazijnen.

Wij zien per gebruiker een eigen voorkeur. Over het algemeen wordt voor de complexere bestellingen meer gebruik gemaakt van een computer of laptop. Het grotere scherm

biedt dan meer overzicht. Voor de 'gemiddelde' bestelling wordt veelal gekozen voor een smartphone of tablet, omdat deze meer snelheid biedt.

Om het bestellen via internet te promoten verloten wij onder alle online bestellers in de maanden september, oktober, november en december een iPhone.

Wilt u ook kans maken op een iPhone?

Plaats dan uw bestelling online via ons webportaal "Mijn ABZ Diervoeding" of onze ABZ Bestelapp! Heeft u hulp nodig bij het plaatsen van uw eerste bestelling? Neem hiervoor gerust contact op met onze Front Office, zij helpen u graag.

Charles Caers, Manager Administratie en Financiën
040 238 0777 • c.caers@abzdiervoeding.nl

ABZ mediacampagne

Heeft u de nieuwe mediacampagne van ABZ al gezien? Wij hebben een nieuwe mediacampagne ontwikkeld met steeds een ander pakkend thema, want wij zijn altijd op zoek naar "voer voor vooruitgang" zodat u uw doelen kunt bereiken.

ABZ/ dat loont

Onder de noemer 'ABZ/ dat loont' willen we laten zien dat samenwerken met ABZ u een beter rendement brengt. Investeren in kwaliteit loont! Met onze nieuwe campagne willen we onze bekendheid als betrokken en betrouwbare partner verder versterken.

Groei met de ABZ-formule

Onze kwaliteitsvoerders gecombineerd met de betrokken houding en jarenlange expertise van onze vakmensen, maakt dat u op uw bedrijf betere financiële en technische resultaten behaalt. **Groei met de ABZ-formule.**

ABZ / dat loont

Onze sectorspecialisten en nutritionisten zijn gespecialiseerd en praktisch ingesteld: dieren observeren, cijfers analyseren, overleg en duidelijk voeradvies. Wij helpen u graag vooruit!

Jolande Baselmans, PR & Communicatie
040 238 0777 • j.baselmans@abzdiervoeding.nl

ABZ Rundvee

Meer rendement uit uw koeien?

met de MaïsWeide Brokken

Verhoog uw rendement met de ABZ grootformule, want investeren in kwaliteit loont. Voeg daarbij de bijzondere betrokken houding en jarenlange expertise van onze vakmensen toe en je hebt een geweldige formule te pakken. Samen groeien?

Kijk op www.abzdiervoeding.nl/maisweideboek

/ dat loont

ABZ Diervoeding

ABZ Pluimvee

Verleng uw topproductie tot 60 weken

met ABZ Legmeel 180

Verhoog uw rendement met de ABZ grootformule, want investeren in kwaliteit loont. Voeg daarbij de bijzondere betrokken houding en jarenlange expertise van onze vakmensen toe en je hebt een geweldige formule te pakken. Samen groeien?

Kijk op www.abzdiervoeding.nl/legmeel180-wie-durt

/ dat loont

ABZ Diervoeding

ABZ Varkens

€ 10 meer winst per varkensplaats

Met ABZ Dynamo voeren

Verhoog uw rendement met de ABZ grootformule. Met Dynamo voeren van ABZ weet u zeker dat u belangrijke winst van de kempje bereikt of voor. Voeg daar de betrokken houding en jarenlange expertise van onze vakmensen toe en je hebt een geweldige formule te pakken. Samen groeien? Kijk op www.abzdiervoeding.nl

/ dat loont

ABZ Diervoeding

Grondstoffenmarkt

De marktfactor die de afgelopen weken de boventoon voerde, was het weer. Daar waar in de USA alle vooruitzichten verbeterden, zien we in Noordwest Europa het tegenovergestelde. Naar publicaties met cijfers over gewasconditie, opbrengsten en exporten wordt met meer dan gemiddelde belangstelling uitgekeken. Waar de granen prijshoudend zijn, laten de eiwitgrondstoffen sinds medio juli een dalende tendens zien. De Euro is iets verzwakt en beweegt nu in de range 1.10-1.12. Als algemene indicator zien we ook de ruwe olie dalen naar 42 dollar per vat.

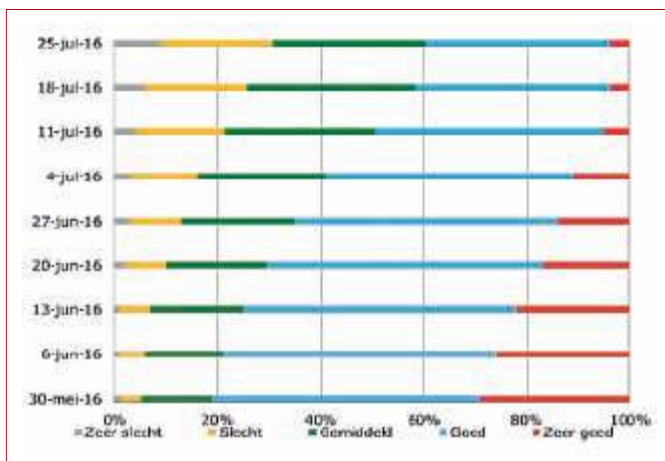
Gewasconditie

In juni was er nog sprake van een grote kans op een 'La Niña' in de USA met alle daarop volgende negatieve effecten voor de komende oogsten. Dit is niet uitgekomen. Tot op heden worden warme groeizame perioden afgewisseld met voldoende neerslag. Het volgen van de weersverwachting is heel belangrijk om een juiste inschatting te kunnen maken van de gewasconditie en daarmee de verwachte opbrengsten. Grafiek 1 laat de ontwikkeling van de gewasconditie voor tarwe in Frankrijk zien. Door de overvloedige regenval en een tegenvallend aantal zonuren neemt de conditie zienderogen af. Hetzelfde gold voor de al geoogste gerst. Deze resulteerde in tegenvallende opbrengsten en lage hectolitergewichten. Dit laatste betekent echter niet per definitie een minder nutritionele samenstelling van de nieuwe oogst gerst.

Marktontwikkeling

Onder druk van de weermarkt zijn de prijzen voor sojashroot in april en mei fors opgelopen. Door de verbeterde omstandigheden en de huidige goede vooruitzichten is na een korte stabilisatie de dalende tendens ingezet (zie grafiek 2). Of deze daling gerechtvaardigd is dan wel doorzet, is nog maar de vraag. Alle productiecijfers voor de USA zijn zeer positief. Dit is ook nodig, omdat de wereldvraag naar soja de komende maanden vanuit de USA ingevuld zal moeten worden. Zuid-Amerika had immers een fors kleiner dan eerder geraamde oogst. De lage niveaus die bereikt zijn in februari en maart van dit jaar zullen naar verwachting ook bij een zeer goede oogst in de USA buiten bereik blijven.

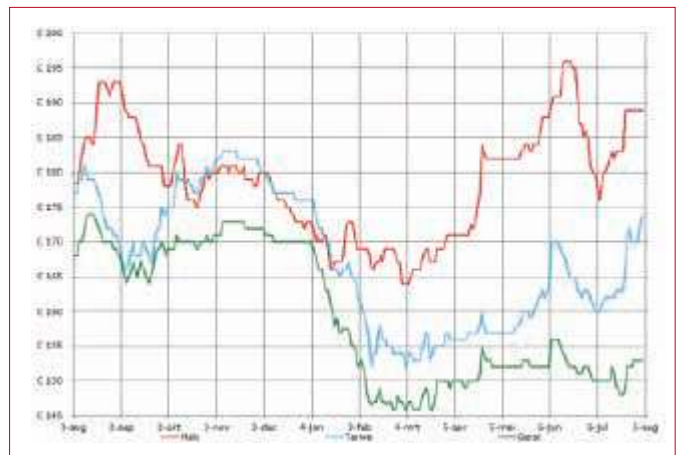
Voor de granen ziet het er anders uit. Wereldwijd is er sprake van goede oogsten. In Noordwest Europa zijn ze echter zeer tegenvallend. De gerstooft is al redelijk bekend. Voor tarwe ziet de verwachting er niet veel beter uit.

Grafiek 1 Gewasconditie tarwe Frankrijk

Grafiek 2 Eiwitdagprijsontwikkeling vanaf augustus 2015

Grafiek 3 Graandagprijsontwikkeling vanaf augustus 2015

De lokale markt is voor wat deze granen betreft dan ook vast gestemd. Al moet hier wel de kanttekening bij gemaakt worden dat de cijfers omtrent de oogstverliezen nogal uiteen lopen. Dit houdt in dat men vooralsnog niet erg bereidwillig is tot verkopen en eerst met meer zekerheid iets wil kunnen zeggen over de totale (kwantitatief en kwalitatief) graanoogst in dit deel van Europa. De maïs laat een overeenkomstig beeld zien met tarwe en gerst. Ook hier in delen van Noordwest Europa een duidelijk aanwezig slechtere gewasconditie. Maar aangezien maïs meer een wereldmarkt grondstof is, zijn de te verwachten effecten hiervan minder. Tot aan de oogst (oktober) blijft maïs echter wel prijshoudend. Het totaalbeeld in de grondstoffenmarkt is er één met wisselingen. Een kortstondige prijsdip is mogelijk, maar structureel veel lagere noteringen lijken op dit moment nog ver weg.

Arie Griffioen, inkoper
06 2161 4390 • a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Nieuwe oogst granen

De nieuwe oogst van gerst en tarwe is weer volop bezig. Bij aanvang van de nieuwe oogst wordt er altijd kritisch gekeken naar de eerste analyse uitslagen die binnenkomen. Wat voor een kwaliteit gaat de nieuwe oogst brengen? Wat is de nutritionele waarde? Wat is het hectolitergewicht? Hoe zit het met de concentraties mycotoxines? Vragen die veel mensen zich stellen in onze sector.

Verschillende instanties analyseren deze nieuwe grondstoffen en beoordelen de nutritionele waarde. Zo kunnen er conclusies getrokken worden over de kwaliteit, de herkomst en het oogstjaar. Er is bijvoorbeeld een duidelijke trend te zien in de nutritionele waarde van tarwe in de afgelopen twee decennia. We zien hierbij een daling in de concentratie ruw eiwit, as en fosfor, maar een stevige stijging in het aandeel zetmeel. De verklaring hiervoor komt gedeeltelijk door de vooruitgang in de genetica. Via veredeling wordt steeds gestreefd naar een hoger rendement per hectare. Daarnaast heeft ook de steeds strengere wetgeving voor het gebruik van kunstmest (fosfor en stikstof) invloed op de voederwaarde van de tarwe.

Ook groeiomstandigheden zoals het weer beïnvloeden de nutritionele waarde van de granen. Zo hebben de natte zomer en de weinige zonuren voor de gerst van 2016 ook een effect op de voedingswaarde. Bij een lage opbrengst per hectare zie je een stijging in het celstof-, eiwit- en fosforgehalte. Door een hoger vochtgehalte zien we ook een daling in energiewaarde. De nieuwe gerst is verder opvallend licht. Het gewicht van de granen controleren we via bepaling van het hectoliter gewicht (zie foto hectolitergewichtmeter). Een hectoliter is het gewicht van 100 liter product. We hebben het dus over volume, de ruimte die de gerst inneemt. Er zijn verschillende factoren die een rol spelen bij het hectolitergewicht: ras, grootte korrel, groeiomstandigheid, etc. Dit geldt ook voor de nieuwe gerst. Slechtere weersomstandigheden in de zomer en tijdens de oogst resulteren nu in een daling van het hectolitergewicht van de gerst. Er zijn verschillende onderzoeken geweest naar een lager hectolitergewicht en de nutritionele waarde van de grondstof. Er is pas een aantoonbaar verband tussen energie, celstofgehalte en zetmeelconcentratie bij excessen (extreem hoge en extreem lage hectolitergewichten). Echter is er geen verband te vinden tussen eiwit, vocht en hectolitergewicht. Verder lijkt het erop dat we met de nieuwe gerst

lage concentraties mycotoxines hebben. Behalve door onszelf wordt dit ook gezamenlijk door alle mengvoerbodrijven via de overkoepelende kwaliteitsorganisatie "Secure Feed" gecontroleerd.

Bij ABZ Diervoeding gaan we zorgvuldig om met de nieuwe oogst granen. De eerste berichten over nieuwe granen houden we nauwlettend in de gaten. Zodra de eerste vrachten bij onze fabrieken verschijnen, analyseren we de grondstoffen. Dit doen we door monsters volgens een analyseschema op te sturen naar een laboratorium voor een uitgebreide analyse. De voederwaarde van de grondstoffen kunnen we daarnaast ook direct bepalen via onze eigen NIR apparatuur. Hierdoor zijn we in staat heel snel een eerste kwaliteitsbeoordeling en controle te doen. Bij twijfel (hoog vochtgehalte, afwijkende geur/kleur of bijmenging) zal de vracht afgekeurd worden. Naar aanleiding van deze analyses kunnen we de voederwaarde die de nieuwe oogst heeft correct inrekenen. Voor het overschakelen van oude naar nieuwe oogst hebben we verder per diercategorie bepaald hoe snel dit mag verlopen. Bij de meest gevoelige dieren (praktijk biggen, kuikens) doseren we eerst lage percentages nieuwe oogst, die langzaam opgevoerd worden om na een ruime periode uiteindelijk de oude granen te vervangen. Door deze zorgvuldigheid zorgen we voor een zo vloeiend mogelijke overgang, waarbij we een constante voerkwaliteit kunnen garanderen.

Als u op uw eigen bedrijf zelf granen bijmengt, kunnen wij u ook ondersteunen in de monitoring van de voederwaarde hiervan, zodat ook in uw rantsoen deze producten constant met de correcte voederwaarde ingerekend worden. Hiervoor starten wij een nieuwe service op. Op pagina 16 kunt u in het artikel "Nieuwe service: Voederwaarde controle eigen grondstoffen" hier meer over lezen.

Emily Frehen, nutritionist
040 238 0777 • e.frehen@abzdiervoeding.nl

Onder de indruk op relatiedagen Actief Melken

In juni hebben we op vijf aansprekende bedrijven tijdens onze relatiedagen Actief Melken veel melkveehouders mogen ontmoeten. De foto's geven u een indruk van de interessante workshops waaraan in groepen werd deelgenomen.

De koe van binnen en buiten bekijken

Wico Teeuw, dierenarts, gaf een workshop "De koe van binnen Actief". Rob Hulshof, technisch manager bij Provimi, gaf de workshop "De koe van buiten Actief". Verder kon met de veehouder en de rundveespecialist van ABZ Diervoeding het bedrijf bekeken worden tijdens de rondleiding.

We zijn blij met de komst van u naar de bedrijven van deze gedreven melkveehouders. We hebben gemerkt dat u onder de indruk was van het bekijken van de koeien "van binnen en van buiten". We denken dat de relatiedagen Actief Melken positief hebben bijgedragen aan de kern van uw en ons vak. Aandacht geven aan het voeren, fokken en verzorgen van koeien.

Hartelijk dank

Melkveebedrijf De Deelen uit Tijnje, Martin van der Heijden uit Boxtel, Ton van den Hengel uit Almere, Melkveehouderij Abbink VOF uit Vriezenveen en mts. Roozen-Vermeulen uit Hilvarenbeek, nogmaals hartelijk dank voor jullie gastvrijheid.

Roel van Ee, verkoopmanager rundveehouderij
06 2126 6227 • r.ee@abzdiervoeding.nl

Voeropname melkkoeien goed geschat

ABZ Diervoeding gebruikt in VoerExpert het "nieuwe koemodel" om de voeropname van de koeien op uw bedrijf zo goed mogelijk te schatten. De belangrijkste parameter die wij daarbij gebruiken is de F-factor. De F-factor geeft nauwkeurig aan in hoeverre de voeropnamecapaciteit van uw veestapel wordt benut. Wanneer u wel eens meekijkt met uw rundveespecialist is deze F-factor u vast niet onbekend. In de afgelopen periode is met praktijkonderzoek gekeken of theorie en praktijk overeenkomen. In dit artikel de achtergrond en praktijkresultaten van onze manier van schatten van de opname van rantsoenen met veel of juist weinig tot geen snijmaïs.

Management-factor

De F-factor of management-factor varieert tussen rantsoenen van 0,90 tot 1,20. Dit zijn echter uitschieters. Bij een goede veestapel met een productie-aanleg van 9.000 kg melk of meer zal een F-factor variëren van 0,95 tot 1,05. Bij 1,05 ligt de voeropname vijf procent boven het model en zal er sprake zijn van uitmuntend management en een zeer goede opname van kwalitatief goed ruwvoer. Bij een F-factor van 0,95 ligt de voeropname vijf procent onder het model. Er kan dan sprake zijn van een ruime krachtvoergift. Is dat niet het geval, dan is er verbetering nodig in het managen van de (voeding van de) koeien.

Verzadigingswaarde

De F-factor is het resultaat van de mate waarin de voeropnamecapaciteit van de koe wordt benut met eenheden verzadigingswaarde (VW). Met het gebruiken van het "nieuwe koemodel" geeft ABZ Diervoeding unieke rantsoenadviezen, omdat wij rekenen met de specifieke verzadigingswaarde van elk voedermiddel. Bekijk op uw eigen gras- of snijmaïs-analyse de berekende verzadigingswaarde. Van een voedermiddel met een lagere verzadigingswaarde kan de koe meer kilogrammen droge stof opnemen. Voorbeeld: snijmaïs heeft een verzadigingswaarde van 0,95. Graskuil heeft een verzadigingswaarde van 1,03. Dit betekent dat bij dezelfde F-factor een koe een hogere droge stof opname realiseert bij een hoger aandeel snijmaïs in het rantsoen. In onderstaande tabel ziet u een voorbeeld van de verzadigingswaarde van een aantal voedermiddelen.

Voedermiddel	Verzadigingswaarde
Vers gras	0,90
Graskuil, 1e snede	0,98
Graskuil, 3e snede	1,04
Snijmaïs	0,95
Perspulp	0,70
Sojahullen	0,39
Sojaschroot	0,29
Actiefbrok 110/65	0,30

Snijmaïs of gras

Twee stagiaires (Hendrik Hooghiemstra en Joris van der Pas) hebben in Noord- en Zuid-Nederland de werkelijke opname van het rantsoen vergeleken met de geschatte voeropname met ons rantsoenberekeningsprogramma VoerExpert. Dit betrof dus twee groepen bedrijven met respectievelijk 1,3 en 9,5 kilogram droge stof snijmaïs. Hoewel het soort ruwvoer in het rantsoen totaal verschillend was (grasrijk of snijmaïsrijk), was bij beide groepen bedrijven de F-factor met 1,02 precies gelijk. Blijkbaar zijn wij goed in staat om bij elk type rantsoen de voeropname goed in te schatten!

Hogere voeropname geeft meer melk

Omdat snijmaïs en krachtvoer een lagere verzadigingswaarde hebben dan graskuil, is de droge stof opname van een snijmaïs- en krachtvoerrijk rantsoen hoger. Dit zagen we ook duidelijk in het praktijkonderzoek terug. Verrassend was de vrijwel gelijke voerefficiëntie. Dit maakt dat de hogere melkproductie in het onderzoek gelijk op gaat met de gerealiseerde voeropname.

	Grasrijk rantsoen	Snijmaïsrijk rantsoen
Kg d.s. snijmaïs	1,3	9,5
Kg d.s. opname totaal	21,6	23,3
F-factor	1,02	1,02
Kg meetmelk	27,3	30,8
Voerefficiëntie	1,29	1,31
Voersaldo*	€ 2,36	€ 2,61

*) Inclusief kosten ruwvoer t.w.v. € 0,15 per kg d.s. graskuil en snijmaïs

Wat te doen bij minder snijmaïs?

De uitdaging is om een zo hoog mogelijke opname van droge stof te realiseren. Naarmate er minder snijmaïs wordt gevoerd, is dit dus moeilijker. Vanwege de derogatie-eis loopt het aandeel snijmaïs echter steeds verder terug. Ook bij een tegenvallende oogst kan een lager aandeel snijmaïs ineens de praktijk worden. Er zijn drie mogelijkheden:

- Gebruik andere producten met een lagere verzadigingswaarde, zoals sojahullen, geplette of gewalste gerst/tarwe/maïs of een passend bijproduct.
- Maak een ruwvoerbalans en verdeel de 1^e en 2^e snede (lagere verzadigingswaarde) over een zo lang mogelijke periode.
- Vang een lager snijmaïsaandeel op met extra krachtvoer, met name bij de verse koeien (Startbrok PEB of Structo voeren).

Uitdaging

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat rundveespecialisten van ABZ Diervoeding prima in staat zijn de voeropname van uw melkkoeien in te schatten ongeacht het soort ruwvoer in het rantsoen. Een juiste schatting van de voeropname is de sleutel voor een kloppend rantsoen met het juiste krachtvoeradvies. Bespreek met uw rundveespecialist de werkelijke F-factor (management-factor) van uw huidige rantsoen. Zoek de mogelijke oorzaken op indien deze lager is dan 1,00 en maak een plan van aanpak.

Wanneer u wilt melken van veel ruwvoer van uw eigen bedrijf is een F-factor van meer dan 1,00 een prachtige uitdaging. Een gezonde en vruchtbare koe met een hoge melkproductie is het gevolg van een hoge voeropname!

Izak van Engelen, specialist rundveehouderij
06 - 2125 8720 • i.engelen@abzdiervoeding.nl

ABZ op veekeuring Noord-Friesland

Op zaterdag 30 juli werd de veekeuring Noord-Friesland in Wouterswoude gehouden. ABZ Diervoeding was hier ook aanwezig met een stand. De voorbrengers van de keuring waren gewend om blauwe hesjes te dragen van Sikma Veevoeders. Dit jaar zijn de hesjes vernieuwd in onze frisse ABZ lentegroene kleur. Deze vernieuwing zag iedereen als positief.

De koeien op de keuring waren net als voorgaande jaren weer van een zeer hoog niveau. Wij van ABZ Diervoeding vonden het prachtig om de koeien en melkveehouders te zien stralen van blijdschap. Wij feliciteren daarom ook iedereen van harte met het behalen van een prijs. Al met al was het een groot succes!

Record voederwaarde 1^e snede

Met gemiddeld 959 VEM hebben de voorjaarskuilen dit jaar een record voederwaarde. Graskuilen met 1.000 VEM zijn geen uitzondering, terwijl we deze jaren lang niet zijn tegengekomen.

Suikerrijk

De oorzaak van de hoge voederwaarde is het hoge suikergehalte en de hoge verteerbaarheid van de celwanden (VC-NDF). De verzadigingswaarde van de eerste snede is laag. Dat betekent dat de koeien veel van deze graskuil op zullen nemen, oftewel "snel gegroeid is snel gevoerd". Gelukkig zullen bij de drogere graskuilen de suikers langzamer worden afgebroken. Bij een 1e snede met een droge stof gehalte lager dan 45 procent is er echter kans op pensverzuring. Om de passagesnelheid van het rantsoen te verlagen, zal hier en daar toevoeging van structuur noodzakelijk zijn. Eventueel kunnen wij u uit voorraad goede kwaliteit luzerne uit Frankrijk leveren.

	2015	2016
Droge stof (%)	44,1	46,7
VEM	939	959
Ruw eiwit	150	155
Suikers	103	129
VC-NDF (%)	74,9	77,2
Verzadigingswaarde	1,03	1,01

Grote regionale verschillen

Hoewel de meeste eerste snede rond Hemelvaartsdag is ingekuuld, heeft de inkuilperiode dit jaar erg lang geduurd. Hierdoor zijn er grote regionale verschillen. Zo is in het zuiden en midden van het land geogst met veel wind, waardoor het gras erg droog is geworden. In het noorden is later geogst met een rijper gewas en een lager droge stof gehalte.

Grillig groeiseizoen

De stand van snijmaïs in het land laat zien hoe grillig het groeiseizoen tot nu toe verlopen is. Juist in het noorden

en oosten valt relatief steeds weinig neerslag. In het midden en zuiden viel veel meer. Juist de snijmaïs in het zuiden heeft enorm geleden onder de hoeveelheid van 207 mm regen in juni.

In onderstaande tabel ziet u de neerslagsom in millimeters per maand bij weerstations in uw regio.

	april	mei	juni	juli	Totaal
Leeuwarden	56	34	94	74	258
De Bilt	82	46	154	73	355
Twente	65	58	115	50	288
Eindhoven	59	65	207	45	376

Maïs Compleet

Op bedrijven met een tegenvallende oogst snijmaïs zal het maïsaandeel (flink) lager worden in het rantsoen. Overleg tijdig met uw rundveespecialist over de kilogrammen droge stof gras en maïs die u aan uw melk- en jongvee denkt te kunnen voeren. Om meer kilogrammen droge stof snijmaïs bij de melkkoeien te kunnen gebruiken, kunt u (meer) gerstestro bij jongvee en droge koeien verstrekken, eventueel in combinatie met Structobrok Droogstand. Om u te ondersteunen bij een lager maïsaandeel dan gewoonlijk in uw melkveerantsoen heeft ABZ Diervoeding Maïs Compleet (code 30.526) voor u ontwikkeld. Met Maïs Compleet kunt u maximaal 3 tot 4 kilogram droge stof snijmaïs "vervangen" waarbij het zetmeelgehalte van het rantsoen gelijk blijft.

*Izak van Engelen, specialist rundveehouderij
06 - 2125 8720 • i.engelen@abzdiervoeding.nl*

Geiten Rendement in Beeld

ABZ Diervoeding heeft in samenwerking met LTO, andere mengvoederbedrijven en Elda meegewerkt in de totstandkoming van een uniforme kengetallen berekening in de melkgeitenhouderij. Het programma GRIB (Geiten Rendement in Beeld) is begin 2015 geïntroduceerd bij onze geitenhouders.

GRIB overzicht

Op het GRIB overzicht is het mogelijk uw bedrijf te vergelijken met de referentiegroep. De referentiegroep wordt berekend over het huidige rollende jaar. De eigen prestaties kunnen vergeleken worden over een bepaalde periode. In de referentiegroep zitten bedrijven die deelnemen aan GRIB en waarvan alle gegevens goed en compleet in het systeem zijn verwerkt. Om dit te controleren wordt onder andere gekeken of de zuivelgegevens goed binnenkomen, of de berekende melkproductie past bij de prestaties van dit bedrijf en/of het krachtvoerbruik per 100 kg melk past in het beeld. Mocht het onduidelijk zijn of een bedrijf betrouwbaar is voor de referentiekolom, dan wordt er contact opgenomen. Gezamenlijk wordt nagelopen of de bedrijfsgegevens juist zijn ingevuld, dit zorgt ervoor dat de referentiegroep ook echt representatieve cijfers bevat. Op dit moment bestaat er binnen GRIB één referentiegroep. In de toekomst wordt het mogelijk zelf te kiezen

met welke groep u uw bedrijf wilt vergelijken. Dit zal mogelijk worden voor bijvoorbeeld studiegroepen. Dit alles echter op verzoek van de melkgeitenhouder(s).

Nieuwe kengetallen

Sinds juni 2016 zijn er een aantal nieuwe kengetallen toegevoegd aan het GRIB overzicht. Deze kengetallen zorgen voor het nóg beter in beeld brengen van uw bedrijf en maken het mogelijk uw bedrijf te vergelijken met de referentiegroep.

1. Levensduur percentage

Dit getal laat zien hoe lang uw melkgeiten melk geven en wat daarmee berekend het levensduur-percentage is. Zie de afbeelding voor een voorbeeldberekening.

2. Percentage lammeren

Het percentage lammeren geeft aan hoeveel lammeren u ten opzichten van uw melkgeiten op uw bedrijf aanwezig heeft. In combinatie met het levensduur-percentage kunt u zien of de aanwezige lammeren er voldoende zijn om de geiten die moeten worden opgevolgd te vervangen.

3. Gemiddelde levensproductie afgevoerde geiten

Dit getal wordt berekend door bij de verschillende melkgeld afrekeningen in de historie te bekijken wat de gemiddelde dagproductie is van de aanwezige dieren. Per afgevoerd/gestorven dier wordt er gekeken hoeveel melk zij heeft geproduceerd in haar productieve leven en hiervan wordt een gemiddelde berekend. In bijgevoegde afbeelding zijn de kengetallen voorzien van voorbeelden.

Levensduur percentage

De gemiddelde leeftijd van de melkgeiten bij afvoer en sterfte is 5,05 (5 jaar en 5 maand).
De gemiddelde leeftijd bij de eerste keer aflammeren is 1,02.
De dieren geven gemiddeld 4,03 jaar melk.
Levensduur percentage = $100/4,03$
Levensduur percentage = 24,8

geiten rendement in beeld

Jaarwinst kengetallen Pagina 1

	Jan 2015	Feb 2015	Mar 2015	Apr 2015	Mai 2015	Juni 2015	Jul 2015	Aug 2015	Sep 2015	Ok 2015	Nov 2015	Dec 2015	Totaal	Periode
00588	21007	44025	81640	95643	40013	109400								
4.58	4.48	4.35	4.22	4.18	0.04	4.11								
3.70	3.74	3.70	3.64	3.68	-0.04	3.47								
8858	12309	22299	48749	88254	-7999	12556								
	0	0	0	0	0	4359								
Uitvoer 1			88746	82907	13770	62821								
Uitvoer 2			84438	84373	-247	61833								
Uitvoer 3			30707	49096	2303	87430								
Per geit per jaar			1101	1108	-7	1150								
Kg melk			1151	1105	-4	1101								
Kg FPCM melk			87	87	0	88								
Uitvoer 1			881	841	-40	864								
Uitvoer 2			854	833	21	854								
Uitvoer 3			853	878	25	856								
Lammerspercentage			24.8	25.7	-1.8	24.1								
% Lammeren			35.2	36.0	1.4	33.3								
Gem. levensprod. afgevoerde geiten			4449	4191	258	3618								

% Lammeren

Er zijn gemiddeld over het rollend jaar 293 lammeren en 834 melkgeiten aanwezig.
Het % aanwezige lammeren = $284/834 * 100$
% Lammeren = 35,2%

Heeft u zich nog niet aangemeld en bent u wel geïnteresseerd? Ga in overleg met uw adviseur. Hij kan u verder helpen.

Erik Koldenhof, specialist geitenhouderij
06 5235 8459 • e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

Nationaal Geiten Event 2016

Op **zaterdag 10 september 2016** vindt in de IJsselhallen in Zwolle een uniek evenement plaats: het Nationaal Geiten Event.

Ook ABZ Diervoeding is hier aanwezig met een stand en heet u van harte welkom!

Zie voor meer info www.geitenevent.nl.

Onderzoek naar beter voer op Schothorst Feed Research

Deze keer gaat de reportage over een bijzonder bedrijf: de varkensafdeling van Schothorst Feed Research (SFR) in Lelystad, in de volksmond nog vaak 'De Schothorst' genoemd. Het is een onafhankelijke onderzoeksinstituting met een rijke schat aan kennis en ervaring op het gebied van veevoerders en alles wat daarmee te maken heeft. Bijvoorbeeld verteringsfysiologie, relatie voeding en darmgezondheid, voederwaarderingssystemen en nutritionele behoeften van hoogproductieve dieren. Wereldwijd weten organisaties SFR te vinden, hetzij voor een onderzoeksvraag, hetzij voor een beroep op hun expertise.

Schothorst Feed Research deed in het verleden alleen onderzoek in opdracht van de coöperaties, maar inmiddels maken bijna alle mengvoederfabrieken gebruik van de expertise van het onderzoeksinstituut, en daarnaast ook nog bijvoorbeeld farmaceutische bedrijven, fokbedrijven en toeleveranciers van producten als additieven.

Het basispakket van SFR omvat vooral onderzoek naar de voederwaarde van grondstoffen aan de hand van verteringsonderzoek en dit wordt gekoppeld aan de normering voor hoogproductieve dieren. De samenstelling van grondstoffen verandert in de loop van de jaren door bijvoorbeeld wijzigingen in de bemesting. De basisinformatie vanuit deze onderzoeken gaan naar alle aangesloten mengvoederfabrieken.

Iedere organisatie, waar ook ter wereld, kan een onderzoeksvraag neerleggen bij SFR. Wanneer meer specialistische kennis nodig is, kan SFR terugvallen op een breed nationaal en internationaal netwerk van universiteiten en kennisinstituten.

Onderzoeken

Schothorst Feed Research is in 1934 ontstaan in de Achterhoek uit een samenwerking tussen landbouworganisaties en een aantal coöperaties. Na vier jaar verhuisde het bedrijf naar een proefboerderij op landgoed 'De Schothorst' bij Amersfoort en nog eens dertig jaar later kwam het naar de huidige locatie bij Lelystad.

In 2010 is er bij SFR een vernieuwingsslag en een flinke uitbreiding in gang gezet. Begonnen is met de pluimveetak en de rundveesectie, en in 2012 is de verbouwing voor de varkensafdeling afgerond. In dat jaar is SFR ook een

verregaande samenwerking aangegaan met Topigs Norsvin, waarvoor het veel fokkerijonderzoek doet in relatie tot voeding. Sindsdien komt al het fokmateriaal van SPF-bedrijven van Topigs Norsvin. SFR heeft plaats voor 390 fokzeugen en 3.000 vleesvarkens. Op jaarbasis worden 3.000 biggen verkocht. Het bedrijf is dan ook niet helemaal gesloten. Bertus Meinten, bedrijfsleider afdeling varkens, licht de werkzaamheden toe: "We doen allerlei onderzoek, zowel met zeugen als met biggen en vleesvarkens. Slechts een gedeelte van de dieren wordt gebruikt voor onderzoek. Niet alle dieren zijn geschikt om in de proeven op te nemen. Omdat we uniforme groepen moeten hebben, nemen we het ondereind en de top niet mee. Daarmee zorgen we voor een goede mix van de middenmoot met weinig variatie in de groep en we sluiten het toomeffect uit. Op dit moment lopen er onder andere diverse registratieproeven. Voordat een middel aan het voer mag worden toegevoegd, moet het eerst worden geregistreerd. Daarvoor moet de betreffende leverancier bewijzen dat het niet schadelijk is. Het onderzoek daarvoor voeren wij in opdracht van die leverancier uit. Dat mag niet zomaar op alle bedrijven; wij hebben daarvoor wél toestemming."

Eén van de specialisaties van SFR is verteringsonderzoek. "Dat is ons parapadaarje", vertelt Meinten. "Hierin wordt aan de hand van mestanalyses de voederwaardering van de diverse grondstoffen bepaald. Dit doen wij voor varkens, rundvee en pluimvee."

Voor de analyses heeft SFR een eigen gecertificeerd laboratorium waar negen mensen werken. Er zijn ook laboratoriumstallen voor pluimvee en varkens aanwezig op het terrein. Daar wordt onder laboratoriumomstandigheden onderzoek gedaan aan individueel gehuisveste dieren. Hier vindt onder andere verteringsonderzoek en onderzoek om darmgezondheid te verbeteren plaats.

Hoofdrol voor ABZ Diervoeding

Sinds de begintijd van SFR komt het standaardvoer voor alle dieren van (fusievoorlopers van) ABZ Diervoeding. Van oudsher beschikt ABZ Diervoeding namelijk over een proeffabriek in Leusden, waar met grote nauwkeurigheid kleine hoeveelheden proefvoerders kunnen worden gemaakt. Dit is vanwege de kleine aantallen dieren onontbeerlijk voor de proeven. Een mooi voorbeeld van wat onderzoek bij SFR kan betekenen voor de praktijk, is het nieuwe assortiment Dynamo speenen biggenvoer van ABZ Diervoeding. Daarvan zijn vier lijnen ontwikkeld, voor elk type big een lijn die is aangepast aan de hoogte van de voeropname en de status van diergezondheid. "De ideeën voor deze vier lijnen zijn indertijd bij de onderzoeken op Schothorst Feed Research ontstaan en uitgetest, en vervolgens in de praktijk toegepast", licht Meinten toe. "Dit voer is sterk gericht op de darmgezondheid. We gebruiken nu bijvoorbeeld standaard Speen Puur bij de gespeende biggen en zijn er prima over te spreken. Dankzij toegevoegd ruw celstof in de vorm van FiberFit, hebben we duidelijk minder last van diarree door *E. coli* en *Clostridium* en daardoor een

gezondere big. Zeker rond het spenen is een goede darmgezondheid heel belangrijk. Dit komt de kwaliteit van de biggen ten goede met betere resultaten in de vleesvarkensstal."

SFR probeert met de technische resultaten mee te doen met de top 25 van Nederland en dat lukt goed, ondanks de proefomstandigheden. Zo is het aantal gespeende biggen 29,8 per zeug per jaar en de groei bij de vleesvarkens 900 gram per dag met een voederconversie van 2,43. De vleesvarkens worden standaard afgeleverd aan Vion op 92 à 93 kg geslacht gewicht. In uitzonderlijke proeven, bijvoorbeeld wanneer ook materiaal na de slacht moet worden onderzocht, gaan de dieren naar een kleine slachterij.

Toekomst

SFR is op nationaal niveau een zeer grote speler op de onderzoekmarkt voor veevoerders. Internationaal gezien heeft het qua onderzoek te maken met acht procent van de totale wereldomzet van veevoerders. "Voor de toekomst hopen we ons marktaandeel vast te houden en zo mogelijk verder uit te bouwen, in het bijzonder over de landsgrenzen. We opereren nu al internationaal, maar er is met name in Azië uitbreiding mogelijk. Wij hopen ons werk nog lang samen met de proeffabriek in Leusden te mogen uitvoeren. Wij hebben onderzoekers met veel kennis en ABZ Diervoeding staat heel dicht bij de praktijk; een vruchtbare combinatie. Onze relatie is open en transparant; we hebben voor elkaar geen geheimen, gaan met elkaar in gesprek en koppelen onze expertise. Zo proberen we elkaar te versterken. Wat dat betreft hangt ABZ bij ons aan de eerste speen", besluit Meinten.

*Jollette van Eijden
René Schennink, specialist varkenshouderij
Jacco Vessies, nutritionist*

Stageverslag; biggenkwaliteit

De afgelopen vier maanden hebben wij (Mark Kneepkens en Lars van de Bovenkamp; studenten van de HAS Hogeschool) een afstudeeropdracht bij ABZ Diervoeding uitgevoerd. Het doel van de opdracht was het in kaart brengen van de invloedsfactoren op biggenkwaliteit.

Als het gaat om biggenkwaliteit is dit nog vaak een groot grijs gebied. Bij de opleg van biggen is namelijk niet te zien of een big tien of twaalf weken oud is en of er diarreeproblemen geweest zijn. Om één en ander in beeld te brengen is er naast een literatuurstudie ook een praktijkonderzoek uitgevoerd naar factoren die de kwaliteit van biggen beïnvloeden. Vanuit deze factoren is een rekentool ontwikkeld waarmee de kwaliteit vastgesteld kan worden.

De belangrijkste meetbare factoren in de kraam- en opfokperiode die een indicatie van kwaliteit geven zijn:

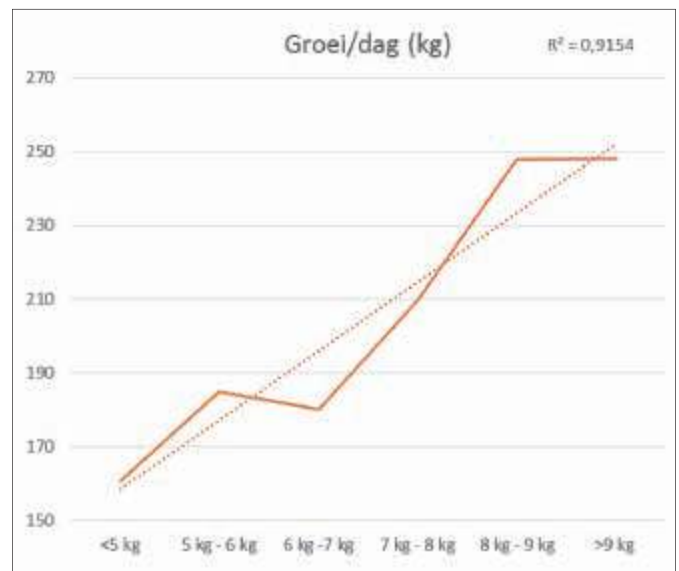
- Geboortegewicht;
- Groei in de eerste levensweek;
- Speengewicht;
- De groei in de eerste twee weken na spenen.

Uit het onderzoek blijkt dat, indien het geboortegewicht van een big lager is dan 1.200 gram, de big duidelijk verminderde prestaties vertoont. Daarnaast blijkt dat biggen lichter dan 900 gram een duidelijk mindere overlevingskans hebben. Ook moeten biggen in de eerste levensweek minimaal een 80% gewichtstoename realiseren ten opzichte van het geboortegewicht. Deze minimale procentuele gewichtstoename in de eerste levensweek, is dan een goede indicatie voor de doorgroaicapaciteit in de verdere levensfasen van de biggen. Verder blijkt dat de biggen in de eerste twee weken na spenen minimaal 225 gram groei per dag moeten realiseren.

Praktijkproef

In de praktijkproef bij ABZ Diervoeding is deze meting uitgevoerd op zes praktijkbedrijven. Bij deze zes zeugenbedrijven was het gemiddelde gemeten geboortegewicht 1.309 gram, met een variatie tussen de bedrijven van 1.272 gram tot 1.360 gram. Enkele bedrijven hadden een relatief groot aantal lichte biggen. De gemiddelde procentuele verdubbingsgroei in de eerste levensweek was 84%. Dit is boven de norm van 80%. Hierbij was de variatie tussen de bedrijven van 69% tot 96%. De speengewichten op bedrijfsniveau liepen sterk uiteen. Gespeende biggen die zwaarder zijn dan 7 kilogram hebben meer potentie om de normen te halen dan wanneer speenbiggen lichter zijn dan 7 kilogram. Het gemiddeld speengewicht bedroeg 7,1 kilogram op 26 dagen met een variatie per bedrijf van 6,2 tot 8,1 kilogram.

Uit de praktijkproef kwam duidelijk naar voren dat de gewichtstoename die een big kan halen in de eerste levensweek sterk afhankelijk is van het geboortegewicht. Zo kan een lichte big procentueel veel groeien en snel

verdubbelen. Maar absoluut groeit deze lichte big weinig in grammen, zoals in de grafiek "Gewichtstoename zogende biggen" zichtbaar is gemaakt.

Een ander aspect wat naar voren kwam, was dat het speengewicht van biggen 7 kilogram of hoger moet zijn om de gewenste groei van minimaal 225 gram in de eerste week na spenen te behalen. Dit is terug te zien in de grafiek "Groei/dag (kg)".

Verder constateerden we een aantal opvallende praktijkervaringen:

- Biggen met een laag geboortegewicht hebben een hogere procentuele groei, maar een lagere absolute groei dan biggen met een zwaarder geboortegewicht;
- Uniformiteit in geboortegewicht is van groot belang, biggen onder de 1.200 gram geboortegewicht hebben een verminderde overlevingskans;
- Dat bij een speengewicht tussen de 7 en de 8 kilogram de gewenste groei van minimaal 225 gram per dag in de eerste twee weken na spenen wordt gehaald;
- Diarree bij biggen in de eerste 2 weken na spenen de groei fors drukt: veelal minder dan 150 gram per dag.

Conclusies en adviezen

- Meten is weten! Het is zinvol om jaarlijks een weekgroep biggen bij geboorte, een week na geboorte, bij spenen en 2 weken na spenen te wegen. Nog meer inzicht wordt

- verkregen als steeds dezelfde biggen worden gewogen en deze ook bij afleveren worden gewogen.
- Kwaliteit wordt steeds belangrijker; verschillen in biggenprijzen zijn erg groot.
- Speengewicht dient minimaal 7 kilogram of hoger te zijn.
- Biggen bij geboorte onder 1.200 gram moeten zo veel mogelijk voorkomen worden, een juiste zeugvoeding/conditie kan hierbij helpen.

De varkensspecialisten van ABZ Diervoeding kunnen u verder helpen met het in kaart brengen van uw biggenkwaliteit en u adviseren om deze te verbeteren. De rekenool die door ons is ontwikkeld, is daarbij een hulpmiddel voor de analyse van de wegingen van biggen en om een juiste kwaliteitsindicatie te geven.

Mark Kneepkens en Lars van de Bovenkamp, studenten HAS Hogeschool

Classificatie en opbrengst van vleesvarkens

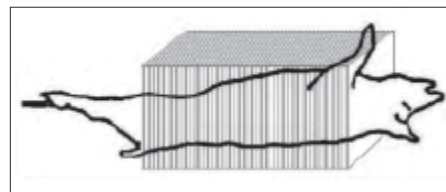
Als vleesvarkenshouder wilt u uw varkens zoveel mogelijk tot waarde brengen. Al naargelang slachterij zijn hiertoe verschillende mogelijkheden. Vleesvarkenshouders hebben meerdere keuzemogelijkheden, maar moeten voor het beste rendement vooraf bepalen wat ze willen. Wil ik in een bepaald vleesconcept leveren of aan een bepaalde slachterij.

De vleesvarkenshouder dient dan vooraf rekening te houden met de aankoop van de biggen qua concept en/of genetische aanleg. Ook de inzet van soort voer, voerschema en afleverstrategie zijn bepalend voor de beste opbrengstprijzen. Verder kan de classificatiemethode in de slachterij een bepalende factor zijn voor de inzet van soort big, voer- en afleverstrategie. Bijna 20 procent van de Nederlandse vleesvarkens worden in Duitsland geslacht en geïdentificeerd met de AutoFOM-methode. In dit artikel geven we wat meer inzicht van de AutoFOM-classificatiemethodiek. Bij AutoFOM kan de juiste voerstrategie en een goed aflevermanagement zo meer dan € 10 per varken uit maken!

AutoFOM-3 versus HGP

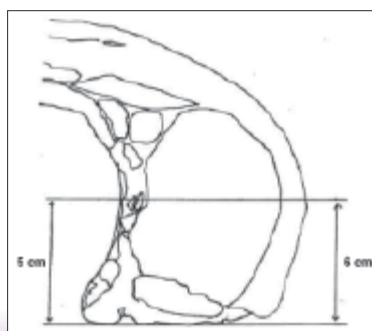
Sinds begin 2016 worden in vrijwel alle Duitse slachterijen de varkens geïdentificeerd volgens het AutoFOM-3 systeem. In Nederland wordt nog altijd geïdentificeerd en uitbetaald op basis van het zogenaamde prikpistool, het Hennessy-Grading-Probe. Hierbij wordt de dikte van het spek en spier op een vaste plaats in het karkas met een naald met lichtsensor gemeten. Deze waarden worden middels een formule omgerekend naar een geschat mager vleespercentage. Deze meting vindt plaats aan het einde van het slachtproces, net voor de karkassen de koeling in gaan.

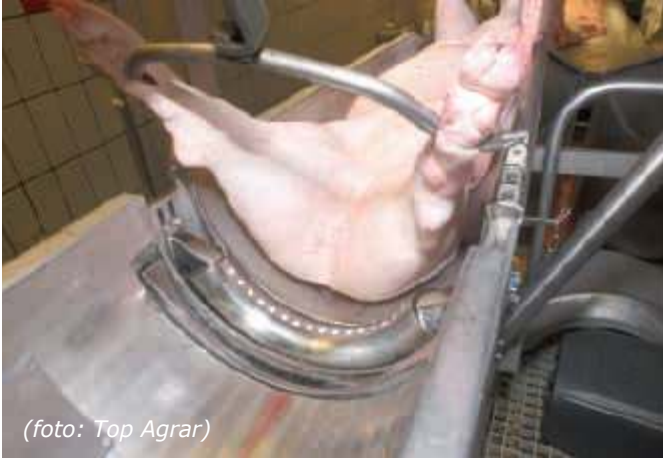
Het AutoFOM principe werkt anders. Hierbij wordt de meting gedaan aan het begin van het slachtproces, wanneer het karkas nog niet geopend is. Je kunt het principe vergelijken met een soort MRI-scan. Er worden met 16 sensoren, die ultrasone golven uitzenden, circa 2.000 plakjes van 0,05 cm gemaakt van het karkas. Dit levert per varken 32.000 waarden op die teruggebracht worden tot een aantal hoofdonderdelen. Dit alles werkt tot een slachtsnelheid van 1.400 varkens per uur! Dat is dus elke 2,5 seconde een varken.

Voordelen AutoFOM-3

Met deze 32.000 waarden per varken maakt het apparaat met bijbehorende software een nauwkeurige schatting van wat elk technisch onderdeel van het karkas weegt. Het gaat hier om de schouder (schulter), karbonadestremg (lachs), ham (schinken) en de buik (bauch). Van de buik wordt ook nog het magervleespercentage bepaald met behulp van de verhouding spier/spek in de buik. Voor de slachterij is het voordeel van de AutoFOM techniek dat één dag eerder bekend is welke onderdelen met welke kwaliteit de volgende dag op de uitsnijtafel liggen. Hierdoor kan een slachterij sneller anticiperen op vraag en aanbod voor de klant. Daarom zie je tegenwoordig ook in Nederlandse slachterijen deze techniek toegepast worden, maar dan alleen voor de interne logistiek. Ook sluit je door deze classificatie techniek een menselijke factor in de classificering uit, hoe klein deze invloed ook is.

(foto: Top Agrar)

Een betere verwaarding van het karkas is een voordeel voor de uitbetalingscapaciteit van de slachterij.

Maske

De waardering van een karkas op basis van AutoFOM geschiedt middels de zogenaamde Maske. Dit is de matrix op basis waarvan de waarde van elk individueel onderdeel wordt bepaald.

Voor de ham, schouder en karbonade is dit het gewicht en de gewichtsklasse. Voor de buik is het gewicht en het mager vleespercentage bepalend.

Elk deelstuk heeft een, voor de betreffende slachterij, ideaal gewicht. Deze klasse wordt met de hoogste factor beloond. Is het deelstuk lichter of zwaarder, dan is de factor lager. Door nu de factor te vermenigvuldigen met het gewicht van het deelstuk, krijg je het aantal punten per onderdeel. Tel je van alle vier de delen de punten bij elkaar op, dan krijg je het totaal aantal punten van het betreffende karkas. Door het aantal punten te vermenigvuldigen met de prijs, heb je de waarde van het karkas. Door het totaal aantal punten te delen door het gewicht, krijg je de indexpunten per kilogram. Dit ligt meestal rond de 0,980 tot 1,010. Dit is een indicatie of je op het juiste spoor zit voor wat betreft aflevergewicht en vleeshoeveelheid.

Tot slot

Een juiste voerstrategie en aflevermanagement zijn belangrijk voor de uiteindelijke opbrengst van uw vleesvarkens. Onze varkensspecialisten kunnen u hierbij adviseren. Door van een grotere groep varkens de individuele waarden te analyseren, kunnen wij samen met de slachterijdeskundigen een analyse maken waar en waarom er punten verloren gaan en er dus geld in de stal blijft liggen.

*Bram Toebees, specialist varkenshouderij
06 2061 6754 • b.toebes@abzdiervoeding.nl*

Geschreven in samenwerking met Heijdeporc BV.

Die Auto-FOM-Maske

Schinken

≤ 14,99 kg	1,90 IXP
15,00 – 15,49 kg	2,10 IXP
15,50 – 16,99 kg	2,20 IXP
16,00 – 20,00 kg	2,30 IXP
20,01 – 20,50 kg	2,20 IXP
20,51 – 21,00 kg	2,10 IXP
≥ 21,01 kg	1,90 IXP

Lachs

≤ 6,19 kg	2,80 IXP
6,20 – 7,80 kg	3,50 IXP
≥ 7,81 kg	3,25 IXP

Schulter

per kg	1,70 IXP
--------	----------

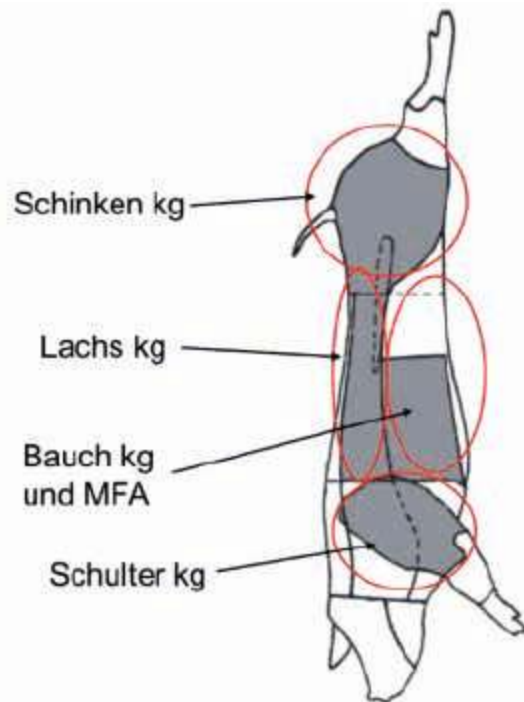
Bauch

≤ 46,99 %	0,70 IXP
47,00 – 52,99 %	0,90 IXP
≥ 53,00 %	1,20 IXP
≤ 13,99 kg	0,70 IXP

Gewicht

≤ 74,99 kg	-1,00 IXP/ kg SG
------------	------------------

max. Punktzahl 1,04 IXP/ kg SG

ABZ Diervoeding introduceert nieuw eiwit-nutriënt voor legpluimvee

Na jarenlange ervaring met onbehandelde hennen introduceert het pluimveeteam van ABZ Diervoeding een nieuw nutriënt: VRE (Verteerbaar Ruw Eiwit). Uit onderzoek op onze proeflocatie en in combinatie met inzichten uit de praktijk blijkt dit nutriënt een goede aanvulling om voeding nog beter af te stemmen op de behoefte van onbehandelde hennen.

Ruw eiwit

Eiwit is een belangrijke component in legpluimveevoeding. Het aanwezige eiwit wordt op het label van het voer weergegeven in ruw eiwit (gram/kg voer). Het ruw eiwit dat in voer zit, is niet volledig verteerbaar voor dieren. Het bestaat dus uit een deel dat verteerbaar is en een deel dat onverteerbaar is.

Onverteerbaar ruw eiwit

Het onverteerbare deel van het eiwit wordt uitgedrukt in het nutriënt ORE (Onverteerbaar Ruw Eiwit). ABZ Diervoeding houdt in de samenstellingen van legpluimveevoer al lange tijd rekening met het aandeel onverteerbaar ruw eiwit. Onverteerbaar ruw eiwit kan namelijk negatief werken op de vertering en darmgezondheid. Het kan in bepaalde omstandigheden zelfs een bijdrage leveren aan een overgroei van bepaalde bacteriën in het laatste deel van de darm, met alle risico's die daarbij komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan clostridium.

Verteerbaar ruw eiwit

ABZ Diervoeding introduceert een nieuw nutriënt: verteerbaar ruw eiwit (VRE). Dit is de hoeveelheid eiwit in het voer dat verteerbaar is voor leghennen. VRE is de totale verzameling van alle verteerbare aminozuren die in de voeding aanwezig is. De verteerbare gehalten van de aminozuren lysine en methionine zijn dus een onderdeel van de VRE. Door onder andere gebruik te maken van een norm voor VRE, wordt een minimum hoeveelheid verteerbaar eiwit in het voer gewaarborgd. Dit is een voordeel ten opzichte van een minimum op ruw eiwit te zetten. Als er een minimum eis op ruw eiwit staat, wordt eigenlijk ook een minimum aan onverteerbaar eiwit gesteld. Voor ABZ Diervoeding is VRE het nieuwe uitgangspunt.

VRE vervangt RE

Het is beter om te spreken over verteerbaar ruw eiwit (VRE) dan over enkel ruw eiwit (RE). Onze pluimveespecialisten zullen vanaf heden in de advisering praten over VRE en niet meer over RE. Uiteraard blijven de gehalten aan verteerbare aminozuren en de hoeveelheid onverteerbaar ruw eiwit van even groot belang, evenals het belang van de gebruikte grondstoffen.

Transparantie in voederwaarde

Naast het feit dat VRE weergeeft hoeveel verteerbaar ruw eiwit (gram/kg voer) de hennen binnen krijgen, geeft dit ook extra informatie over de kwaliteit van het legpluimveevoer en de gebruikte grondstoffen. Dit stelt de legpluimveehouder beter in staat het legpluimveevoer te kunnen beoordelen. De vermelding van enkel het aandeel ruw eiwit op het label zegt onvoldoende over de kwaliteit van de gebruikte grondstoffen. Door te rekenen met VRE en ORE kunnen voeders onderling kwalitatief beter met elkaar vergeleken worden.

ABZ Diervoeding zal op het label van het voer ook het aandeel verteerbaar ruw eiwit gaan vermelden. Zo weet u direct hoeveel verteerbaar ruw eiwit er in uw voer zit. Transparantie op het terrein van voederwaarde wordt op deze manier beter gewaarborgd.

Marnix van de Wetering, nutritionist
033 422 1510 • m.wetering@abzdiervoeding.nl

Nieuwe service: voederwaarde controle eigen grondstoffen

Op een toenemend aantal bedrijven worden eigen grondstoffen verwerkt in de vorm van tarwe, maïs, en soja en nog diverse andere grondstoffen en vervolgens al dan niet gemalen en gemengd gevoerd. Dat kan prima, aangezien de grondstoffen doorgaans van bekende oorsprong en op vastgestelde condities gekocht, of van eigen teelt zijn. Het blijven echter altijd wel natuurproducten wat betekent dat er geen enkele partij aan elkaar gelijk is.

In een mengvoerfabriek waar er heel veel grondstoffen omgezet worden, rekenen we met een voortschrijdend gemiddelde voederwaarde en is een vracht binnen 1 à 2 dagen verwerkt. Op uw eigen bedrijf wordt er van een vracht grondstof vaak langere tijd gevoerd. Hierdoor kan de invloed van een afwijking een groter en langduriger effect hebben op de dieren welke ermee gevoerd worden. Daarom is het belangrijk dat we weten wat er in de silo zit om te kijken of wat er gevoerd wordt ook inderdaad klopt met hetgeen we berekend hebben in de rantsoenen.

Binnen ABZ Diervoeding beschikken we over de modernste NIR (Nabij Infra Rood) apparatuur om de voederwaarde van de grondstoffen zelf te kunnen controleren. Hiermee kunnen wij ook van de mengvoer grondstoffen die u zelf rechtsreeks ontvangt de voederwaarde bepalen.

Nieuwe service

ABZ wil alle veehouders met eigen grondstoffen de mogelijkheid bieden om grondstoffen ook op deze manier te analyseren, zodat er bij afwijkingen snel geschakeld kan worden. In overleg met ons wordt er dan een monstername en analyseschema opgesteld voor de grondstoffen

welke u voert. De benodigde monsterzakjes en de stickers waarop u de informatie over de grondstof moet vermelden worden dan door ons ter beschikking gesteld. Als de uitslag daar aanleiding toegeeft, kan direct geschakeld worden met rantsoenadvies of samenstelling aanvullend voer, zodat uw dieren weer het juiste rantsoen krijgen.

Over de verdere invulling en voorwaarden om van deze service gebruik te maken, kunt u contact opnemen met één van onze sectorspecialisten.

*Evert Bos, specialist pluimveehouderij
06 2125 8718 • e.bos@abzdiervoeding.nl*

Resultaten 2016 proefstal 'Goed Nest Kip'

Sinds begin 2015 heeft ABZ Diervoeding een proefstal voor vleeskuikens ter beschikking. Hier worden proeven gedaan met traaggroeiende vleeskuikens volgens het 'Goed Nest Kip' concept. De stal heeft een oppervlakte van 575 m² en kan verdeeld worden in twee groepen. Er mogen volgens de normen van de toegestane bezetting momenteel 8.910 vleeskuikens opgezet worden.

Het vleeskuikenvoerassortiment is hierdoor uitgebreid met voer afgestemd op langzaam groeiende kuikens. Het bestaat momenteel uit drie fasen, namelijk start-, groei- en finishvoer. Hierbij kan gekozen worden uit een compleet- of een kernvoer. Bij het kernvoer kan in de groeifase 15 procent tarwe en in de finishfase 25 procent tarwe bijgevoerd worden.

De vierde ronde van dit jaar is afgesloten en graag willen wij de resultaten met u delen.

De gemiddelde resultaten van 2016 tot nu toe zijn als volgt:

Opzetdatum	28-12-2015 t/m 13-06-2016
Ras	Hubbard JA987
Bezetting	15,5 kuikens per m ²
Gemiddeld aantal dagen	49,3 dagen
Gemiddeld gewicht	2469 gram
Gemiddelde daggroei*	49,3 gram
Uitval %	2,26%
Bruto voerconversie	1,948
Netto voerconversie (1.500 gram)	1,560
Voetzollaessies	36 punten

*De gemiddelde daggroei wordt als volgt berekend. De groeisnelheid is het gemiddeld netto slachtgewicht minus standaard gewicht eendagskuiken (40 gram) gedeeld door de leeftijd in dagen.

Technische cijfers

De vleeskuikens zijn sinds dit jaar opgezet met een bezetting van 15,5 kuikens per m² in samenspraak met de slachterij. In verband met vraag naar hogere aflevergewichten, is de gemiddelde mestperiode verlengd. Om vervolgens onder de voorgeschreven maximale bezetting van 38kg/m² te blijven, is de bezetting aangepast. De vleeskuikens worden op 49,3 dagen weggeladen met een gemiddeld gewicht van 2.469 gram. De gemiddelde groei per dier per dag komt hiermee uit op 49,3 gram. Dit blijft binnen de gestelde norm van daggroei maximaal 50 gram. De bruto voerconversie komt gemiddeld uit op 1,948 en teruggere-

kend naar 1.500 gram komt de voerconversie netto uit op 1,560. De gemiddelde score van de voetzoollaessies geeft een vertekend beeld. De eerste ronde van dit jaar is er een proef gedaan met anticox middelen. Hierdoor is er een keer een score gehaald van 114,5 punten. De rest van de ronden zat de voetzoollaessiescore rond de 10 punten.

Wilt u meer informatie? Neem dan gerust contact op met één van onze pluimveespecialisten.

*Gert-Jan van Beek, specialist pluimveehouderij
06 8323 3471 • g.j.beek@abzdiervoeding.nl*

Een goed broedei begint bij een schoon broedei

Een goede broedeikwaliteit is altijd cruciaal. De marktomstandigheden zijn verslechtert en het aanbod van broedeieren is wereldwijd toegenomen. Een ruimere keuze maakt dat er automatisch kritischer naar kwaliteit wordt gekeken. Aangezien Nederland veel broedeieren exporteert moeten wij ervoor zorgen dat de eieren aantrekkelijk zijn en blijven. Belangrijke zaken die hierbij spelen zijn schone broedeieren, een goede schaalkwaliteit, goede bevruchting en zorgen voor een goede kuikenkwaliteit.

Een broedei dient er goed uit te zien. Eieren die te groot, te klein, ribbelig of misvormt zijn, zijn niet geschikt om te broeden. Vieze eieren zijn ook niet geschikt om te gebruiken als broedeieren. Ook het schoonmaken (zie voor tips onze website) van eieren vermindert echter de kwaliteit, dus belangrijker dan schoonmaken is voorkomen dat ze vuil worden. Bij het schoonmaken van broedeieren verwijder je de natuurlijke beschermlaag van de eieren, waardoor er tijdens het broeden bacteriën kunnen binnendringen. Om vieze eieren te voorkomen, is het belangrijk dat nesten en met name nestmatten schoon zijn, de eieren in het nest gelegd worden en dat er kritisch geselecteerd wordt bij de eierinpakker. Bij de eierinpakker is het belangrijk om erop te controleren dat er geen veren op de eieren zitten, de stempelings duidelbaar is en een goede puntzetting plaatsvindt. Op de schaal van een vervuild broedei zitten veel micro-organismen. Hierdoor is er een behoorlijke kans dat er door het afkoelen van het ei (waardoor de inhoud krimpt) pathogenen zoals bacteriën en schimmels door de poriën van de schaal naar binnen worden gezogen. Deze binnengedrongen bacteriën en schimmels kunnen eibederf, kiemsterfte en het risico op klapeieren veroorzaken.

Schaalkwaliteit is belangrijk voor de kwaliteit van broedeieren. De kwaliteit van de eischaal wordt onder meer bepaald door voeding en stress, maar ook door genetische aanleg,

stalklimaat en ziektes. Voor een goede eischalkwaliteit is de benutting van de calciumbronnen uit het voer van belang. Vooral in de tweede helft van de legperiode loopt de calciumbenutting terug. Door te schakelen naar een volgende fase wordt op deze calciumbehoefte ingespeeld.

Bewaren van broedeieren

Bij het bewaren van de eieren zijn met name de tijd, temperatuur en de luchtvochtigheid van invloed op de broedresultaten. In warmere perioden kunnen de eieren het best meerdere malen per dag geraapt worden. Direct daarna moeten ze op een koele plaats bewaard worden. Wanneer het te warm wordt bewaard, bestaat de kans dat de ontwikkeling van de kiemcel begint. Een eierschaal is poreus en in een (te) droge omgeving zal er vocht uit het ei gaan verdampen. Daarom het advies de eieren in een vochtige omgeving (+/- relatieve vochtigheid van 60%), met een constante temperatuur (+/- 17°C) te bewaren. Broedeieren kunnen enkele weken bewaard worden, echter hoe ouder de eieren zijn, hoe minder de kiemkracht en hoe lager de broedresultaten. Verse eieren ontwikkelen zich beter in de broedmachine dan oudere eieren.

*Martijn Aarts, specialist pluimveehouderij
06 2061 6765 • m.aarts@abziervoeding.nl*

Geslaagde open dagen

1 juli 2016 Open Dag familie Van Valkengoed, Leusden

Op vrijdag 1 juli was er bij onze commissaris/afnemer Erik van Valkengoed een open dag van de nieuwe melkveestal. In deze overzichtelijke 2+0+2 stal kunnen 120-130 koeien gemolken worden door twee robots. Bijzonder hierbij is dat de geïnstalleerde robots de nieuwe snelste GEA MonoBox is. Dit is één van de eerste stallen in Nederland waar deze MonoBox te bewonderen is. De stal is ruim en overzichtelijk opgezet, verder is er een weidebox aanwezig om de koeien te kunnen beweiden. Daarnaast waren er verschillende toeleveranciers en loonwerkers aanwezig met groot materieel. Kortom; genoeg om te bekijken!

1 + 3 juli 2016 Open Dag Joan en Sonja van Haandel

Joan en zijn vrouw Sonja houden 52.000 ouderdieren, verdeeld over acht aan elkaar gekoppelde stallen, in Mariaheide. In Vorstenbosch, een huurlocatie, houden Joan en Sonja sinds 2013 nog eens 16.000 ouderdieren in drie stallen. Naast Joan en Sonja werken er twee vaste medewerkers op het pluimveebedrijf. Daarnaast heeft Joan een constructiebedrijf dat zich richt op de inrichting en benodigdheden van een pluimveestal. 'Elke 15 jaar houden we groot onderhoud in één van onze stallen.'

Tijdens de huidige leegstand zijn twee van de acht stallen volledig gerenoveerd. De isolatie werd vervangen en het huidige voersysteem is vervangen door een sleepkettingvoersysteem. Voor het hanenvoersysteem is gekozen voor de matrix. Het voordeel van dit voersysteem is dat er een optimale rust in de stal komt, doordat alle hanen zij aan zij staan aan de voergoot langs de muur.

Foto Monique van Loon

Op 1 juli hebben Joan en Sonja een open avond gehouden voor sectorgenoten. Tijdens deze avond werd het bedrijf gepresenteerd aan collega vermeerderaars en aanverwante bedrijven waar Joan en Sonja mee samenwerken. In het begin van de avond zijn er rondleidingen gegeven door de stallen, waarna een gezellige feestavond volgde.

Zondag 3 juli hebben Joan en Sonja burgers en omwonenden de gelegenheid gegeven om het bedrijf te komen bekijken. Het laten zien hoe de dieren gehuisvest zijn en hoe er gewerkt wordt op het bedrijf. De moderne technieken in combinatie met vakmanschap zorgen ervoor dat de kippen zich goed voelen in de stal. Tijdens de open dag werd voor veel bezoekers duidelijk welke werkzaamheden op dit bedrijf aanbod komen. De vele complimenten zorgden voor een zeer geslaagde dag.

23 juli 2016 Open Dag familie Bos, Putten

Zaterdag 23 juli vond de open dag plaats bij Jannie en Evert Bos ter gelegenheid van hun nieuwe biologische vleesvarkensstal. De opening van de nieuwe stal betekent een volgende stap in de ontwikkeling van het varkensbedrijf. De gangbare stal voor 160 vleesvarkens voldeed niet meer aan de huidige eisen en een nieuw plan was nodig. Daarom hebben Jannie en Evert een vijf sterren varkenshotel gebouwd voor 180 biologische vleesvarkens. Er was veel belangstelling voor de nieuwe stal door collega varkenshouders en omwonenden, zelfs TV Gelderland was aanwezig om van deze bijzondere stal opnames te maken. Er zijn ruim 350 bezoekers geweest die het vijf sterren varkenshotel bezocht hebben.

We feliciteren een ieder met de nieuwe stal en wensen hen veel succes toe in de toekomst.

Voortgang instellen ledenraad

In maart 2016 is op de Algemene Ledenvergadering van onze coöperatie besloten om een Ledenraad in te stellen.

Een selectiecommissie is ingesteld en voortvarend aan de slag gegaan met de selectieprocedure. Vanuit de coöperatie is een oproep aan de leden gedaan zich verkiesbaar te stellen voor de Ledenraad. Wij zijn erg tevreden over het aantal aanmeldingen. De leden tonen hiermee betrokkenheid bij onze coöperatie en dat is een groot goed! De beoogde kandidaten voor de Ledenraad hebben allen een cv ingestuurd en op basis van deze cv's zijn de eerste kennismakingsgesprekken ingepland.

Op basis van deze kennismakingsgesprekken komt een definitieve selectie van kandidaten die verkiesbaar wor-

den gesteld. De selectiecommissie zal elke kandidaat verkiesbaar stellen met een bijbehorende termijn en eventuele mogelijkheid tot herverkiezing. Dit in een zodanig schema dat er naar de toekomst toe een evenwichtig rooster van aftreden ontstaat.

De verkiezingen van de Ledenraad door de leden zullen deze zomer worden georganiseerd, zodat dit najaar de Ledenraad een eerste keer bijeen kan komen.

Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties? Neem dan gerust contact op met onze Front Office of uw sectorspecialist. Wij zorgen er dan voor dat het bij de commissie wordt ingebracht.

*Rens van Dobbenburgh,
voorzitter Raad van Commissarissen*

Vooraankondiging jongerenbijeenkomst

Op **woensdag 9 november a.s.** organiseren wij een bijeenkomst speciaal voor jongeren. Jonge ondernemers.

Deze bijeenkomst is een vervolg van de goede gewoonte om tweejaarlijks speciaal voor de jongeren binnen onze coöperatie iets te organiseren. Het integratieproces van de drie bedrijven van waaruit ABZ Diervoeding is ontstaan, heeft ervoor gezorgd dat wij een paar jaar hebben overgeslagen, maar we hebben met volle enthousiasme deze mooie traditie weer opgepakt.

Bij de eerste jongerenactiviteit was het thema: 'coöperatie' in de schijnwerpers, met een rondleiding door onze fabriek. Daarna hebben we het thema: bedrijfsovername, alle in's en out's gehad. En als derde jongerenactiviteit was het thema: Trek je je toekomst aan? Een boeiende avond waar gediscussieerd werd over het imago van (jonge) boeren en het gebruik van social media.

Voor dit najaar staat de vierde jongerenbijeenkomst gepland. De werkgroep is al maanden aan het brainstormen en voorbereiden om wederom een aantrekkelijk programma neer te zetten.

Zetten jullie de datum alvast in de agenda? De uitnodiging volgt te zijner tijd. We hopen er samen weer een gezellige dag van te maken.

Even voorstellen

Harrik Hofman is 1 juli jl. begonnen als **specialist rundveehouderij**. Harrik is 24 jaar en woont in Noordhorn (Groningen). Hij heeft de opleiding Dier en Veehouderij aan de CAH Dronten afgerond.

Bas Timmer is 8 augustus jl. begonnen als **specialist rundveehouderij**. Bas is 23 jaar en woont in Oudekerk aan de Amstel. Hij heeft de Master Animal Science met specialisme Animal Nutrition afgerond in Wageningen.

Wij wensen Harrik en Bas veel succes in hun nieuwe job!

Volg ons via social media

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll, pr-communicatie@abzdiervoeding.nl.

De eerst volgende ABZ Nieuws verschijnt in oktober 2016.

Verkoop en advisering

Algemeen

Front Office Nijkerk	033 422 1510	bestelling@abzdiervoeding.nl
Front Office Eindhoven	040 238 0777	bestelling@abzdiervoeding.nl
Front Office Stroobos	051 235 1281	bestelling@abzdiervoeding.nl

Rundvee-, geiten-, en schapehouderij

Roel van Ee (Verkoopmanager) regio Midden, Oost en Zuid	06 2126 6227	r.ee@abzdiervoeding.nl
Jan Dijkstra (Verkoopmanager) regio Noord	06 5320 3352	j.dijkstra@abzdiervoeding.nl

Varkenshouderij

Ben van Raaij (Verkoopmanager a.i.)	06 2290 7066	b.raaij@abzdiervoeding.nl
-------------------------------------	--------------	---------------------------

Pluimveehouderij

Jeroen Doornhof (Verkoopmanager) legpluimvee	06 5262 2335	j.doornhof@abzdiervoeding.nl
Cor van Dijk (Commercieel directeur) vleespluimvee	06 2126 6226	c.dijk@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen (in- en verkoop)

Arie Griffioen	06 2161 4390	a.griffioen@abzdiervoeding.nl
Wouter Hazeleger	033 422 1518	grondstoffen@abzdiervoeding.nl

ABZ Diervoeding

Coöp. Arkervaart-BramecoZon U.A.
Postbus 5, 3860 AA Nijkerk
info@abzdiervoeding.nl
www.abzdiervoeding.nl

Kantoor Nijkerk
Westkadijk 4
Telefoon 033 422 1510
Fax 033 246 0772

Kantoor Eindhoven
Hastelweg 159
Telefoon 040 238 0777
Fax 040 238 0780

Kantoor Stroobos
Groningerstreek 20
Telefoon 0512 35 1281
Fax 0512 35 2276